

Dokument z posiedzenia

B9-0165/2022

16.3.2022

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczeń Rady i Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę
(2022/2593(RSP))

Gilles Lebreton, Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Julie Lechanteux, Joëlle Mélin, Elena Lizzi, Jaak Madison, Sylvia Limmer
w imieniu grupy ID

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę (2022/2593(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając deklarację wersalską szefów państw lub rządów z 10 i 11 marca 2022 r. w sprawie rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę,
- uwzględniając swoją rezolucję z 1 marca 2022 r. w sprawie rosyjskiej agresji na Ukrainę¹,
- uwzględniając oświadczenia Konferencji Przewodniczących w sprawie Ukrainy z 16 i 24 lutego 2022 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Rosji i Ukrainy, w szczególności rezolucję z 16 grudnia 2021 r. w sprawie sytuacji na granicy ukraińskiej i na okupowanych przez Rosję terytoriach Ukrainy²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009³,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005⁴,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008⁵,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr

¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0052.

² Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0515.

³ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 608.

⁴ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487.

⁵ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549.

1037/2001 i (WE) nr 1234/2007⁶ (zwane dalej „rozporządzeniem o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych”),

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013⁷,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1306/2013⁸,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie strategii „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego⁹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu¹⁰,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2003/2003¹¹ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie nawozów”),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dopuściła się nieuzasadnionej inwazji na Ukrainę;
- B. mając na uwadze, że Rada przyjęła wstępną serię sankcji wobec Federacji Rosyjskiej, w tym sankcje gospodarcze i finansowe oraz ograniczenia w handlu, które będą miały wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i paszowe oraz suwerenność żywnościową i paszową w UE i na świecie;
- C. mając na uwadze, że Ukraina i Rosja eksportują głównie surowce takie jak produkty rolne, potas, fosforany, produkty przemysłu górniczego, produkty chemiczne i maszyny;
- D. mając na uwadze, że trzeba pilnie przeprowadzić przegląd podejścia UE do

⁶ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

⁷ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1.

⁸ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

⁹ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0425.

¹⁰ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

¹¹ Dz.U. L 170 z 25.6.2019, s. 1.

bezpieczeństwa żywnościowego i paszowego, by zmniejszyć naszą zależność od przywozu i zwiększyć produkcję wewnętrzną w dłuższej perspektywie; mając na uwadze, że jest to szczególnie istotne w przypadku produktów, co do których istnieje największe ryzyko niedoborów z powodu zawieszenia wywozu z Ukrainy i Rosji, takich jak paliwa, zboża, nasiona oleiste, kukurydza, rośliny wysokobiałkowe i nawozy;

- E. mając na uwadze, że niedawny nagły i bezprecedensowy wzrost cen energii w wyniku konfliktu wpłynie nie tylko na produkcję żywności, ale także na zdolność mieszkańców UE i całego świata do zakupu wartościowej żywności; mając na uwadze, że należy podjąć działania w celu uwzględnienia bezpieczeństwa żywnościowego w procesie podejmowania decyzji politycznych, aby uniknąć niedoborów w najbardziej narażonych krajach rozwijających się, przy jednoczesnym priorytetowym potraktowaniu wykorzystania produktów rolnych jako żywności i unikaniu przeszkód w międzynarodowym handlu żywnością i paszami;
- F. mając na uwadze, że aby zapobiec ryzyku niedoboru białka, Komisja powinna niezwłocznie podjąć wszelkie niezbędne kroki, by tymczasowo, przez okres kryzysu i dopóki rynek nie powróci do normalnego stanu, zezwolić na stosowanie ewentualnie skutecznych środków ochrony roślin na obszarach proekologicznych nadających się do uprawy roślin wysokobiałkowych; mając na uwadze, że potrzebne będą dalsze środki wspierające stosowanie innowacyjnych i zrównoważonych metod produkcji na tych obszarach;
- G. mając na uwadze, że niezwłocznie należy wdrożyć środki przeciwdziałania zakłóceniom na rynku przewidziane w art. 219 rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, aby wesprzeć najbardziej dotknięte sektory; mając na uwadze, że w tym celu należy uruchomić rezerwy kryzysowe;
- H. mając na uwadze, że ponieważ zwiększenie ilości paszy i produkcji stało się priorytetem, państwa członkowskie powinny dostosować swoje krajowe plany strategiczne do tych nowych okoliczności, w tym przez zapewnienie elastyczności w celu zwiększenia powierzchni uprawianych gruntów;
- I. mając na uwadze, że małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ich dostawcy nie mają odporności dużych przedsiębiorstw; mając na uwadze, że ich odporność jest istotnym elementem odporności łańcucha dostaw;
- L. mając na uwadze, że nadzwyczajne środki rozwoju obszarów wiejskich związane z COVID-19 należy rozszerzyć, aby rozwiązać bieżące problemy z płynnością, które zagrażają rentowności działalności rolniczej, a także małym przedsiębiorstwom zajmującym się przetwarzaniem, wprowadzaniem do obrotu lub opracowywaniem produktów rolnych;
- M. mając na uwadze, że cele Komisji zapisane w Europejskim Zielonym Ładzie, strategii „od pola do stołu”, strategii na rzecz bioróżnorodności i pakiecie „Gotowi na 55” będą miały negatywny wpływ na zdolność produkcyjną oraz na europejskie i światowe bezpieczeństwo żywnościowe i suwerenność żywnościową;
- N. mając na uwadze, że polityka klimatyczna, a w szczególności działania zapisane w Zielonym Ładzie, bywały instrumentalnie wykorzystywane do przeczucia dużej

odpowiedzialności za zmianę klimatu na rolników; mając na uwadze, że takie podejście może zniechęcać rolników do reagowania na większe potrzeby żywnościowe i zagrożenia dla bezpieczeństwa żywnościowego w UE i na świecie;

- O. mając na uwadze, że grupa ekspertów ds. europejskiego mechanizmu gotowości i reagowania na kryzysy związane z bezpieczeństwem żywnościowym, ustanowiona decyzją Komisji z 12 listopada 2021 r.¹², odbyła pierwsze posiedzenie 9 marca 2022 r.;
- P. mając na uwadze, że Rosja ogłosiła embargo na eksport sprzętu rolniczego, medycznego, technologicznego, telekomunikacyjnego i elektrycznego do końca roku; mając na uwadze, że Rosja jest zdecydowanie największym, a Białoruś jednym z najważniejszych eksporterów nawozów;
- Q. mając na uwadze, że Rosja jest największym eksporterem pszenicy, a Ukraina znajduje się w pierwszej piątce jej eksporterów; mając na uwadze, że na Rosję i Ukrainę łącznie przypada 25 % światowego eksportu pszenicy; mając na uwadze, że prawie połowa wielkości eksportu rosyjskiej pszenicy jest importowana przez Turcję, Egipt i Bangladesz; mając na uwadze, że Rosja i Ukraina łącznie zaspokajają ponad 70 % zapotrzebowania Egiptu na przywożoną pszenicę; mając na uwadze, że Nigeria, Jemen, Sudan i Senegal importują znaczne ilości pszenicy z Rosji; mając na uwadze, że z Ukrainy wywozi się znaczne ilości pszenicy do Indonezji, Filipin, Tunezji, Tajlandii i Maroka;
1. z całą mocą potępia inwazję Rosji na Ukrainę; składa najszczersze kondolencje rodzinom ofiar konfliktu, zwłaszcza niewinnych cywilów; apeluje o natychmiastowe zakończenie konfliktu w drodze ciągłych starań dyplomatycznych z myślą o pokojowym rozwiązaniu, które leżałoby w interesie obywateli Ukrainy, Rosji i Europy;
 2. podkreśla, że sektor rolny UE może bardzo ucierpieć w najbliższych tygodniach ze względu na reperkusje związane z sankcjami nałożonymi na Białoruś i Rosję i ograniczeniem handlu z Ukrainą, z której do UE przywozi się 19 % pszenicy i 13 % nasion oleistych;
 3. przypomina, że ucierpią inne kluczowe sektory rolnictwa w UE, takie jak sektor wieprzowiny i nasion; podkreśla, że UE jest ważnym importerem nasion oleistych, oleju słonecznikowego, kukurydzy i innych roślin uprawnych z Rosji i Ukrainy; podkreśla, że większość produktów, które obecnie podlegają ograniczeniom wywozowym wprowadzonym przez Rosję i Ukrainę, podlega również z różnych powodów ograniczeniom wywozowym nałożonym przez niektóre państwa członkowskie, a wchodzi w skład pasz dla zwierząt gospodarskich w Europie; podkreśla, że ich brak pozostawi sektorowi jedynie kilka tygodni autonomii, po których może być konieczne zmniejszenie pogłównia zwierząt gospodarskich;
 4. apeluje do Komisji o podjęcie zdecydowanych działań, aby pomóc sektorom rolnym UE w przeciwdziałaniu wzrostowi cen surowców takich jak paliwo, potas, fosforan, hel i nawozy; apeluje do państw członkowskich o podjęcie działań, aby obniżyć koszty energii na ich rynkach i jak najbardziej pomóc lokalnym producentom żywności w celu

¹² Dz.U. C 461I z 15.11.2021, s 1.

zapewnienia odpowiedniej produkcji żywności;

5. apeluje do Komisji o przegląd praktyki odłogowania gruntów rolnych i ponowną ocenę zielonej architektury wspólnej polityki rolnej oraz jej zastosowania w krajowych planach strategicznych, w świetle obecnej wyjątkowej sytuacji, aby umożliwić elastyczność w celu zwiększenia powierzchni uprawianych gruntów; apeluje do Komisji i państw członkowskich, by wprowadziły zachęty do wykorzystania wszystkich dostępnych gruntów rolnych do produkcji roślinnej podczas kryzysu;
6. apeluje do Komisji o pilną ocenę wpływu wszystkich sankcji już nałożonych przez UE na Rosję, a także wpływu sankcji rosyjskich nałożonych na UE w sektorze rolnym;
7. apeluje do Komisji o przeprowadzenie horyzontalnej i kompleksowej oceny wpływu środków podjętych w związku z transformacją ekologiczną oraz ich wpływu na bezpieczeństwo żywnościowe i produkcję żywności w UE;
8. apeluje o natychmiastowe wdrożenie „testów warunków skrajnych” we wszystkich państwach członkowskich w poszczególnych sektorach w celu oceny odporności łańcuchów dostaw w najbliższych miesiącach;
9. apeluje do Komisji o rozważenie możliwości zmiany jej celów w różnych kwestiach, które będą miały wpływ na produkcję rolną UE, w ramach bieżących środków związanych z Europejskim Zielonym Ładem; zwraca się o odroczenie realizacji zadań środowiskowych strategii „od pola do stołu” w celu ochrony europejskiego i światowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz suwerenności żywnościowej; apeluje ponadto do Komisji o przedłużenie nadzwyczajnych środków rozwoju obszarów wiejskich związanych z COVID-19;
10. wyraża zaniepokojenie tym, że kryzys będzie miał również nieprzewidywalne konsekwencje dla krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, bowiem niektóre z nich w znacznym stopniu prowadzą handel z państwami członkowskimi;
11. zauważa, że wiele krajów afrykańskich i azjatyckich, takich jak Turcja, Egipt i Bangladesz, jest w dużym stopniu uzależnionych od przywozu pszenicy z Rosji i Ukrainy; zauważa, że uzależnienie tych krajów od przywozu pszenicy i przewidywane podwojenie populacji Afryki do 2050 r. będą miały tragiczne konsekwencje dla bezpieczeństwa żywnościowego w tym regionie, co z kolei może skutkować niekontrolowanymi przepływami migracyjnymi do Europy; podkreśla, że w regionie tym należy znaleźć rozwiązania problemu braku bezpieczeństwa żywnościowego; apeluje do Komisji o monitorowanie sytuacji niedoboru żywności w najbardziej narażonych krajach Azji i Afryki; apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby z łatwością można było zmienić sposób wykorzystania wszelkich zasobów przeznaczonych dla tych regionów na złagodzenie ewentualnych niedoborów żywności;
12. uważa, że należy wziąć pod uwagę uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania i rezerwy kryzysowej, aby pomóc europejskiemu sektorowi rolnemu dotkniętemu kryzysem;
13. apeluje, by Komisja propagowała zasadę utrzymywania strategicznych zapasów żywności na poziomie państw członkowskich;

14. ma świadomość, że niektóre środki niezbędne do rozwiązania problemów bezpieczeństwa żywnościowego mogą budzić wątpliwości co do zgodności z zasadami Światowej Organizacji Handlu; przypomina jednak, że w szczególnych okolicznościach można powołać się na wyjątek dotyczący bezpieczeństwa narodowego przewidziany w art. XXI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu, aby umożliwić taki sposób działania;
15. uważa, że poważne problemy związane z bezpieczeństwem żywnościowym w UE mogą uzasadniać podjęcie wyjątkowych środków w odniesieniu do przywozu, wywozu i produkcji oraz do zastosowania art. 222 rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, aby zapewnić solidarność między państwami członkowskimi; uważa, że jeśli chodzi o produkcję, UE mogłaby zdecydować o „połączeniu” lub „ponownym połączeniu” części wsparcia przyznanego rolnikom w ramach wspólnej polityki rolnej w celu zwiększenia produkcji rolnej;
16. podkreśla, że w najbliższych miesiącach UE musi pomóc cierpiącej ludności Ukrainy w zapobieżeniu ewentualnemu niedoborowi surowców rolnych;
17. apeluje do państw członkowskich i Komisji o ściśle monitorowanie bezpieczeństwa żywnościowego na Ukrainie oraz o udział w międzynarodowych programach humanitarnych w celu zapewnienia odpowiednich dostaw żywności do kraju i w jego obrębie; wzywa Rosję do wspierania takich działań humanitarnych w odpowiednich organach ONZ;
18. ponawia swoje wcześniejsze apele o znaczne zmniejszenie, o ile to możliwe, uzależnienia od surowców pochodzących z innych krajów, zwłaszcza od potasu, fosforanów, produktów przemysłu górniczego i produktów chemicznych; w związku z tym zwraca się do Komisji o rzeczywiste rozważenie, bez żadnych negatywnych uprzedzeń, wszelkich możliwych działań mających na celu zachowanie i zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego i suwerenności żywnościowej UE;
19. apeluje do państw członkowskich o zwiększenie ich odporności na przyszłe zakłócenia w łańcuchu dostaw i wzywa je do podjęcia działań na rzecz ograniczenia marnotrawienia żywności;
20. apeluje do Komisji o przeprowadzenie oceny skutków wdrożenia rozporządzenia w sprawie nawozów, z dogłębną analizą dostępności i cen oraz ze zwróceniem uwagi, że wymogi techniczne mają obowiązywać od 16 lipca 2022 r.; apeluje do Komisji, by w razie stwierdzenia, że rozporządzenie to będzie miało poważne skutki, przygotowała wniosek ustawodawczego w sprawie odroczenia jego wdrożenia;
21. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.